

CENTRUM FÖR NÄRINGSLIVSHISTORIA

Företagshistoria på Wikipedia

Att författa en historik om företag handlar om tre saker:

1. Att förhålla sig neutralt till ämnet.
2. Att försöka ge en kronologi som är så "jämnt fördelad" som möjligt.
3. Att så mycket som möjligt redovisa källorna.

Följande instruktion utgår från ovanstående punkter och försöker på bästa sätt ge en guide till hur man hittar material och organiserar framställningen i artikelform anpassa för Wikipedia.

Var neutral!

Att skriva om företag och deras historia är inte okontroversiellt. Många har uppfattningar om företagande och näringslivets historia som omspannar politiska, ekonomiska och andra mer eller mindre ideologiskt färgade positioner.

Även företagen själva har ibland önskemål om att lägga tyngdpunkten i historien på ett sätt som framför allt fokuserar på nutid och den närmaste historien.

Därför bör skribenter försöka förhålla sig så neutralt som möjligt till ämnet. Man bör försöka se det långa perspektivet och fylla texten med så mycket faktabaserad information som möjligt.

Organisera texten med hjälp av kronologin!

För att ge en stomme till texten kan kronologin oftast vara det bästa sättet att organisera informationen. Se gärna följande punkter som en lathund för arbetet:

- *Grundandet*; när skedde det, var och av vem, fanns någon specifik idé bakom grundandet?
- *VD:ar* genom åren, lista och länka till personligheter som har fått artiklar på Wikipedia.
- *Styrelseordföranden* genom åren; lista och länk som ovan.
- *Fusioner/ uppköp*; när skedde dessa och med vilka personer som initiativtagare.
- *Platserna*: var har företaget funnits sedan starten runtom i Sverige.
- *Internationalisering*; om företaget är internationellt verksamt kan det vara av värde att kort redogöra för de första stegen ut i världen, när de skedde och vart de togs.
- *Produkterna*; om företaget producerar produkter är det förstås intressant att belysa det. Kanske med att identifiera kärnprodukterna, hur de utvecklats, marknaderna för produkterna, kanske kompletterat med bilder på hur de sett ut genom åren, ev. med en och annan reklambild.

- *Personligheter*, förutom personer i ledningen kan ingenjörer och andra individer gjort saker som kommit att präglade bilden av företaget. Ibland har dessa lyfts fram av företagen själva, ibland har de omskrivits i t.ex. affärspressen.
- Om företaget varit föremål för *rättsliga processer eller kritik* som gällt beteendet på olika marknader osv. kan detta vara av intresse. Observera dock att denna typ av information måste kunna dokumenteras av endera domslut från en rättslig process och med referenser till media och böcker.

Använd källmaterial!

Källmaterial som beskriver företagets historia finner man på flera olika håll. Mycket kan göras via söksystem hemma vid datorn. Annat kräver ett besök endera på biblioteket eller på arkivinstitutioner av olika slag. Här följer i tur och ordning tips för arkiv, litteratur, press och andra källor.

Företagens arkiv

Arkiv från företag kan finnas på olika håll. Till exempel på offentliga arkiv, t.ex. Riksarkivet, stadsarkiv eller landsarkiv runtom i landet (se www.riksarkivet.se). Men framför allt hittar du arkivmaterial olika s.k. näringslivsarkiv (se en lista på näringslivsarkiv på www.naringslivsarkiv.se).

Väl på arkivet, får man hjälp av arkivarien att leta sig fram till rätt material. Till hjälp för återsökningen använder man s.k. arkivförteckningar. Handlingarna i arkivet är klassificerade ungefär som bibliotekssystemet. Det vill säga de har signum för olika typer av serier och därtill även volymnummer för respektive volym i det fysiska arkivet.

Observera att det finns två olika sorter av arkivsamlingar från företag. Dels de som kommer från företag som inte längre är verksamma – de kallas ofta för herrelösa arkiv. Dels de som fortfarande ägs av företagen själva, men har deponerats hos den aktuella arkivinstitutionen. För att få tillgång till sistnämnda typ av arkiv krävs tillstånd, något som arkivarierna brukar hjälpa till med att förmedla.

Här följer ett par typer av handlingar som kan vara av intresse:

- Årsredovisningar, Serie B
- Kundtidningar, Serie B
- Personaltidningar, Serie B
- Utredningar, Serie F
- Marknadsföringsmaterial, Serie B eller F
- Fotografier och film, Serie K

Centrum för Näringslivshistoria är det största näringslivsarkivet i sitt slag och via www.naringslivshistoria.se får du instruktioner, likaså hittar du länkar till andra sajter med mer information. Personalen som jobbar med forskarservice kan vid behov också leda dig vidare till andra näringslivsarkiv.

Litteratur

På biblioteken finns förstås mycket att hitta. Oftast kan det vara bra att göra en sökning på www.libris.se men också arkiven har ibland bibliotekssamlingar, se t.ex. bokdatabasen Sigfrid på www.naringslivshistoria.se. Följande typer av litteratur kan vara intressanta för din forskning:

1. Stora företag av viss ålder har ofta även producerat *jubileumsskrifter*, häften eller böcker som på ledningens uppdrag beskriver historiken. Ofta är dessa skrivna av etablerade forskare, vilket gör dem kvalitativa som källor (givet de även har register över använda källor och en notapparat).
2. En annan kategori litteratur med anknytning till företag är *memoarer och biografier* över personer som präglat företag eller näringslivet i stort. Dessa skrivs ibland av forskare men mest av journalister eller andra typer av skriftställare på uppdrag av förlag eller personen själv.
3. En tredje kategori litteratur är *avhandlingar och forskarrapporter* som mer övergripande belyser branscher och fenomen inom näringslivet. Dessa ger ofta hänvisningar till enskilda företag eller personer med anknytning till företagande. På senare tid kompletteras denna kategori av skriftställare och journalister som kritiskt granskar händelser eller trender inom näringslivet; t.ex. finanskrisen, mutor osv.

Press

I Sverige har vi dessutom en ymnig flora av *affärspress*. Tidskriften Affärsvärlden är en av de äldsta, men också Veckans Affärer och branschtidningar som Industria kan ge bra upplysningar om företagets utveckling och personer knutna till denna.

Dagstidningar som Dagens Industri liksom tidigare Finanstidningen ger också åtskilligt med material för den som närmare vill studera den externa bilden av företaget och personligheterna.

Intressant material från press når du i regel via tidningarnas egna databaser på internet. Alternativt besöker du Kungliga Biblioteket (www.kb.se) som har så kallade pliktexemplar av varje tryckt tidning (även böcker).

Andra källor

Internet är förstås en källa för mycket företagsrelaterad information. Det gäller förstås företagets egna webbplatser, men också andra källor som man når via googlesökningar m.m

Media som teve och radio är förstås viktiga källor, inte minst finns mycket sökbart via teve- och radiokanalernas webbsidor med play och podfunktioner.

Branschorganisationer och andra näringslivsorganisationer publicerar också mycket material, det är ju en av deras huvuduppgifter att informera och påverka. Bästa

sökingången är organisationernas webbplatser men också deras arkiv som till största delen finns på Centrum för Näringslivshistoria.

Förebilder

På Wikipedia finns det åtskilligt med artiklar om företag, där historien har använts på ett bra sätt för att ge en bild av hur företaget nått sin position av idag. Exempel: